

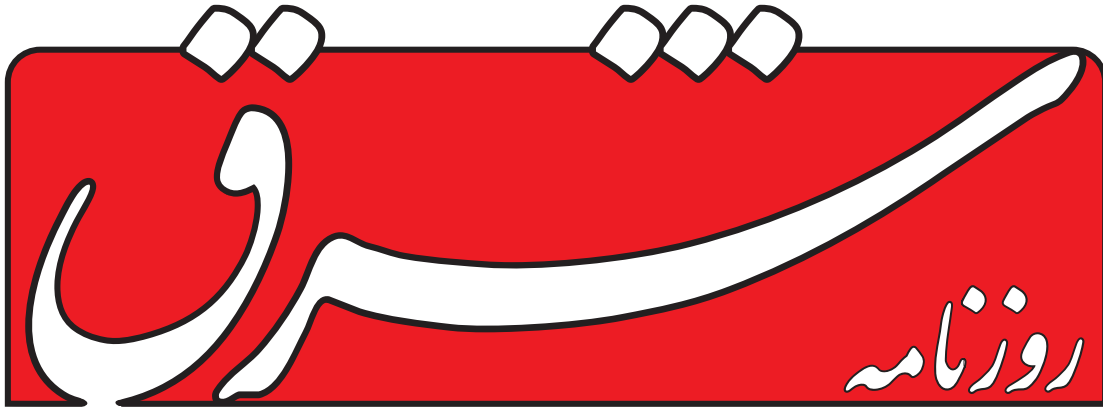

روحانی در دیدار جمعی از فعالان سیاسی:
**امروز قدرتمندان تر از قبل
مذاکره می‌کنیم**

گروه سیاست: رئیس‌جمهوری عصر دیروز در دیدار جمعی از فعالان سیاسی، مقاومت ملت در مقابل جنگ اقتصادی دشمن را از صحنه‌های کم‌نظر تاریخ کشور دانست و گفت: بالاترین افتخاری که در دولت دوازدهم به دست آمده این است...

صفحه ۲

چهارشنبه ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۰ • ۸ رمضان ۱۴۴۲ • ۲۱ آوریل ۲۰۲۱

سخنگوی دولت در پاسخ به پرسش «شرق»:
**وزیر بهداشت گفت خوانش‌ها از
صحبت‌های من نادرست است**

گروه سیاست: سخنگوی دولت، روز گذشته در نشست خبری هفتگی خود که به صورت مجازی برگزار شد، در پاسخ به پرسش خبرنگار «شرق» درباره چرایی اختلاف نظر رئیس‌جمهور و وزیر بهداشت در خصوص مدیریت مقابله با کرونا گفت...

صفحه ۳

سال هجدهم • شماره ۳۹۸۳ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله

دولت قوی و جامعه مدنی قدرتمند
حمزه نوذری . جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

یکی از بحث‌هایی که با نزدیک شدن به انتخابات ریاست‌جمهوری وجود دارد، صرف‌نظر از مجادله بر سر شرکت‌کردن یا شرکت نکردن در آن، بحث ضرورت شکل‌گیری دولت و رئیس‌جمهور مقتدر است. ورود نظامیان به انتخابات نیز از همین زاویه مطرح می‌شود. برخی معتقدند تشکیل دولت مقتدر برای مبارزه مؤثر با فساد و جمع‌وجورکردن آشفته‌گی‌ها و بی‌نظمی‌های حاکم بر بوروکراسی دولتی که کشور به آن مبتلاست، ضروری است. این‌گونه تلقی می‌شود که برای اصلاح امور و پیشرفت نیازمند دولت مقتدر و رئیس‌جمهور قوی هستیم. به‌عبارتی برای تشکیل دولت منسجم و یکپارچه به شخصیت نیرومندی احتیاج است که مبارزه با فساد و نابرابری‌ها را به‌جد دنبال کرده و عدالت را محقق کند؛ رئیس‌جمهوری که بتواند دولت منسجم و یکپارچه‌ای تشکیل دهد و مقتدرانه امور را پیگیری کند. براساس این تفکر، دولت قوی با کشورهای قدرتمند مواجهه مناسب‌تری دارد و تن به قراردادهای ضعیف نمی‌دهد و باعث عزت و سربلندی کشور می‌شود. سامان‌دهی جامعه براساس دولت قوی و شخص مقتدر سابقه دیرینی در تاریخ ایران دارد که کمتر بازخوانی شده است. چنین رویکردی به مسلم فرض‌کردن شکل‌گیری دولت قوی، ما را از پیامدهای آن آگاه نمی‌کند. چنین ذهنیتی از ضرورت توسعه جامعه مدنی قدرتمند و گسترش نهادها و اصول دموکراتیک غافل می‌ماند. ساماندهی مناسب جامعه در گرو دولت قوی و هم‌زمان جامعه مدنی قدرتمند است. تجربه تاریخی ایران نشان می‌دهد دل‌مشغولی برخی نسبت به دولت مقتدر برای غلبه بر بی‌نظمی، فساد، نابرابری و آشفته‌گی ما را از ضرورت برقرارکردن جامعه مدنی قدرتمند باز داشته است. در این شرایط لازم است به تجربیات تاریخی و شرایط پس از پیروزی نهضت مشروطه و قبل از پیدایش رژیم استبدادی رضاشاه و همچنین شرایط ایران در دهه ۱۳۲۰ مراجعه کنیم که روشنفکران نسبت به ضرورت توسعه جامعه مدنی غفلت کردند و دل‌مشغول دولت قدرتمند مرکزی برای سامان‌دهی امور شدند. توجه بیش از حد به ضرورت دولت قوی و نادیده‌انگاشتن جامعه مدنی پس از انقلاب مشروطه لطمه جبران‌ناپذیری به جامعه مدنی در ایران وارد کرد و نتایج ناخوشایندی به‌دنبال داشت. ما نیازمند جامعه مدنی قوی هم‌زمان با دولت قوی هستیم، در شرایط فعلی جامعه مدنی قوی برای ساماندهی جامعه اهمیت اساسی دارد. داستان موفقیت و شکست‌های کشور در شرایط هم‌افزایی با عدم هم‌افزایی میان جامعه مدنی، دولت و اقتصاد. ارتباط و تعامل بین هیچ فرمول جادویی برای غلبه بر مشکلات در کشور وجود ندارد. جزء ارتباط پویا بین جامعه مدنی، دولت و اقتصاد. ارتباط و تعامل بین دولت و بازار بدون حضور فعال جامعه مدنی به ثروتمندشدن بخشی از نخبگان بوروکرات و بازاری می‌انجامد و گروه‌هایی از مردم که به قدرت دولتی دسترسی ندارند، بیشترین زیان را متحمل می‌شوند. از طرفی جامعه مدنی قوی بدون ارتباط و تعامل با دولت شرط کافی و راه‌حل کارآمد برای پیشرفت و رفاه نیست. اداره‌کردن و مدیریت دولتی مطالبات گروه‌های مختلف اجتماعی که دولت دنبال می‌کند، ناممکن است. دولت ایران در وضعیت کنونی در مانده از پاسخ به مطالبات جامعه مدنی است.

ادامه در صفحه ۴

انتخابات ۱۴۰۰ و پدیده اصولگرایان مستقل

مستقلین نامستقل؟

محمود صادقی در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد
**چالش‌های نوظهور
سیاست‌ورزی**

آگاهی اجتماعی اجازه نمی‌دهد سیاست‌مداران هرکاری بکنند
احزاب بعد از انتخابات گویی که هیچ‌کاری نباید انجام دهند

صفحه ۲

یادداشت
دوگانه‌سازی‌ای که جواب نمی‌دهد
حسین حقگو
کارشناس اقتصادی

تا کمتر از دو ماه دیگر تکلیف رئیس‌جمهور آتی مشخص می‌شود. هرچند امروز هم می‌توان با احتمال بسیار تصویر یک اصولگر را در قاب این منصب دید. اما بی‌شک هر فردی در این سمت و در مقام دوم کشور قرار گیرد، با انبوهی از مسائل و مشکلات مواجه خواهد شد که در این میان مسائل اقتصادی در صف اول است. اولویتی که بدون وجود نقشه راه مشخص برآمده از دیدگاه روشن و منسجم فکری و نظری قابل حل نخواهد بود. در همین روزهای اخیر یکی از شخصیت‌های سیاسی جریان اصولگرا در این باره سخن گفته و از جمله عنوان کرده است که در انتخابات آتی «گفتمانی باید مطرح شود که متناسب با نیازهای کنونی جامعه باشد. گفتمان تحقق عدالت در جامعه، مبارزه با فساد و گفتمان کارآمدی از جمله گفتمان‌هایی است که به نظر می‌رسد بر طرح سیاست‌های تبلیغاتی نامزدها اولویت دارد. رفتن به سمت گفتمان‌های دیگر مانند آزادی، مذاکره و... به نفع مردم نباشد و به‌عنوان گفتمان عام از نظر مردم تلقی نشود... اگر ما به سمت این نوع گفتمان حرکت کنیم که براساس آن، مردم طعم شیرین عدالت را بهتر بچشند، مبارزه با فساد به صورت جدی در دستور کار قرار گیرد، کارآمدی و در کوتاه‌مدت منجر می‌شود.

ادامه در صفحه ۹

یادداشت
درس‌هایی از خشک‌سالی که نیاموخته‌ایم
عبدالحسین طوطیایی
پژوهشگر کشاورزی

سه میلیون تن افزایش گندم در زراعت دیم پیش‌بینی روزهای کنونی را می‌کرد؟ روزهایی که کشاورزان دسترنج نیمه‌کاره خود را در مزارع گندم و با چشمانی اشک‌آلود، در اختیار دام‌های گرسنه می‌گذارند. مقایسه چانه‌زدن‌های تجاری شوری عالی اقتصاد برای تعیین نرخ خرید تضمینی گندم و از آن سو تعریف دام‌ها در گندم‌زارهای در حال خوشه رفتن و دان‌بندی، حکایت از گسست تلخ راهبران و رهروان حوزه تولید دارد. شگفتا! اکنون هم فضای گزارش‌های رسانه‌ای از منابع رسمی بخش کشاورزی نشانی از بحران شدید خشک‌سالی نمی‌دهد. خبرهایی که مخاطبان را در حیرت فرو می‌برد که آیا قسم‌های افزایش تولید خشک‌سالی رو به‌روست، به تدوین نقشه راه جدیدی دست نیابیم. پس در کدامین مجال دیگر خواهیم توانست؟ آیا باز هم باید چشم به چرخش بیشتر تلمبه‌های صادرات نفت و سوت مرگ‌بار واردات یا دوپینگ‌های گمراه‌کننده در سال‌های ترسالی بنشینیم؟ امیدواریم که متولیان بخش کشاورزی به جای نمایش نمودارهای بالاتر بر توان مدیریت خود، به دگرگونی و تدوین نقشه راه و با مشارکت تمامی صاحب‌نظران برای پایداری در نوسانات اقلیمی پیش‌رو بپردازند. نمودارهایی که سرافرازی آنها به سرافکندگی بیشتر منابع آب و در کوتاه‌مدت منجر می‌شود.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت
هرروز روز زمین پاک است
زهرا صدر اعظم‌نوری
عضو شورای شهر تهران

هر انسانی در درون فکر خود علاقه‌مند است که نسل‌های آینده از او به نیکی یاد کنند و به‌نوعی به او افتخار کنند. اما واقعیت چیز دیگری است، ردای ما بر محیط زیست تاکنون بیش از سهمی است که در این کره خاکی در حقیقت به ما انسان‌ها تعلق داشته است. میراثی که ما برای آیندگان بر جای خواهیم گذاشت گرمایش کره زمین، خشک‌سالی، فحطی منابع غذایی سالم، ریزگردها، آلودگی هوا و تنها فهرست نام گیاهان و جانوران منقرض شده هستند. استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی، تولید زباله، مصرف‌گرایی، سوخت نامناسب و انتشار گازهای گلخانه‌ای، خشک‌کردن تالاب‌ها، تخلیه فاضلاب و زباله به منابع آب سطحی و زیرزمینی، تبدیل‌کردن اراضی جنگلی و ساحلی به برج و ویلا، تغییر کاربری اراضی بدون درنظرگرفتن توان اکولوژیکی سرزمین، استفاده از مصالح ساختمانی و پوششی ناسازگار با اقلیم در شهرها و بسیاری فعالیت‌های مخرب دیگر عامل این مشکلات امروز ما هستند. درحالی‌که اکتشافات سازمان فضایی ناسا و علم فعلی بشر ثابت کرده که زمین تنها سیاره قابل سکونت در این کهکشان است و ما همچنان به رویه نادرست زندگی ادامه می‌دهیم و بدون توجه به عمق فاجعه از کنار این مسائل که فراگیر هستند و...

ادامه در صفحه ۲

تترها

**بازگشت مشورتی
حاضران وین به پایتخت‌ها**

صفحه ۴

**قیمت هر واکسن
۲۰۰ تا ۲۵۰ هزار تومان**

صفحه ۵

**بررسی تصویب
لوايح FATF بعد از
رفع تحریم‌ها**

صفحه ۳

**جزئیات قرارداد خرید
هواپیماهای برجامی**

صفحه ۵

دل‌گورا اسماعیل فصیح
به‌روایت احمد غلامی و سعید رضوانی
طوق نفرت از گذشته

صفحه ۶

حرف اول

**چرا فرصت‌طلبان
عارف را هدف قرار داده‌اند؟**

علیرضا خامسیان

آنچه در مارا متن نفس‌گیر روزشمار انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ بیش از پیش برجسته شده، شکل‌گیری فضایی است که می‌توان از آن به «انتخابات کشکولی» تعبیر کرد؛ یعنی مانند «کشکول شیخ بهایی» که در آن به هر دلیلی از هر دری سخن گفته می‌شود، پراکندگی‌های گروهی، عدم اجماع درون جناحی و مهم‌تر از همه نداشتن افق و دورنمای مشخص، سبب شده فضایی شکل بگیرد که در آن کشکولی از اعضا و نمایندگان مختلف برای ورود به مقوله نمایندگی «جمهور مردم» شکل بگیرد؛ اما در این میان، آنچه لرزه بر جریان‌های موجود انداخته، شخصیتی سیاسی مجموع‌الاطراف به نام «عارف» است. جمیع‌الاطراف‌ای که برای جریان‌های افراطی به یک کابوس تبدیل شده است. این خصوصیات عارف، جریان‌ها و جناح‌های سیاسی را به تکاپو واداشته تا هرچه شدیدی از «عملیات» تخریب روانی» را در قالب «نمایندگان پوششی» شکل دهند؛ طیف وسیعی از شخصیت‌های مختلف و حتی چهره‌های ازبدرفته سیاسی، به‌ناگاه با زستی خیرخواهانه زنده شده‌اند تا از فعال‌شدن انرژی بالقوه‌ای به نام عارف و گفتمان جامع‌الاطراف ایشان جلوگیری کنند. در ریشه‌یابی فویبای جریان‌ها و شخصیت‌های یادشده، چهار سناریوی قوی اما محتمل را می‌توان حدس زد:

ادامه در صفحه ۴

از شنبه ۴ اردیبهشت ۱۴۰۰

شنبه‌ها شرق

**محصولی تازه
با رویکردی تازه**

همراه با روزنامه در تهران و شهرستان‌ها

**قرآن‌پژوه و مترجم محترم
جناب حجت‌الاسلام محمدعلی کوشا**

در گذشت والده مکرّم و معززتان موجب تالم و تأسف شد .
برای جنابعالی و سایر بازماندگان صبر و اجر مسئلت می‌کنیم .

علی، احسان و عباس هوشمند

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۶۰۳۶۱۱۹

خبر به وقت شرق

به
**تلگرام شرق
پیوندید**

@sharghdaily